

тестантитѣ Магдебургѣ. Но за това той трѣбвало да мине прѣзъ владѣніята на бранденбургския и саксонския курфюрсти, които, по фалшивата си политика и страхувайки се отъ императора, никакъ не се съгласявали, първия — да пусне шведитѣ въ крѣпоститѣ си, а послѣдния — да имъ позволи да прѣминатъ прѣзъ Елба при Виттенбергъ или Дессау. А да измѣни по напрѣшната си прѣдпазливостъ и да трѣгне право напрѣдъ, безъ да заеме бранденбургскитѣ крѣпости и безъ да обезпечи съ това фланговетѣ и съобщенията на армията си, Густавъ-Адолфъ не искалъ и не можалъ. Тѣй сѣщо той не можалъ нито да даде на Магдебургъ помощъ отъ дѣсния брѣгъ на Елба, понеже магдебургския мостъ билъ разваленъ, а околната страна разорена, нито да прѣмине прѣзъ Елба надъ или подъ Магдебургъ, близо до силния неприятель. Прѣговоритѣ, почнати отъ него съ бранденбургския курфюрстъ, се продължавали дълго, но къмъ нищо не водили. Густавъ-Адолфъ се рѣшилъ най послѣ да го принуди съ сила на това, което той не искалъ да направи доброволно. Като оставилъ на Одеръ Хорна и като му заповѣдалъ да събере въ Кроссенъ до 18.000 войски, да наблюдава съ тѣхъ Силезия и даже да нахлуе въ нея при удобенъ слѹчай, той прѣминалъ (на 1 май) прѣзъ Шпрее, доближилъ до Берлинъ и, заплашвайки да го разруши съ огъня на артиллерията, принудилъ най послѣ курфюрста: 1) да отстъпи на шведитѣ Кюстринъ и Шпандау, които се обѣщавалъ да възвърне веднага слѣдъ

освобождението на Магдебургъ, 2) да заплати на шведската армия контрибуция и 3) да я снабди съ храна. Като заела Шпандау и Кюстринъ, шведската армия, на брой около 25.000 души, се расположила близо до първата отъ тѣзи крѣпости, нѣмайки възможность да върви по натагъкъ, тѣй като саксонския курфюрстъ все още не се съгласявалъ да я пропусне прѣзъ Елба въ Виттенбергъ или Дессау. Въ сѣщото време събравшиятъ се въ Лайпцигъ протестанти рѣшили да въоръжатъ 40.000 души войски, но безъ да иматъ ни най малко намѣрение да помагатъ на Густавъ-Адолфа. И до като по този начинъ германскитѣ протестанти, въ дѣлото, което се касаяло до благо и свободата, както лично тѣхната, тѣй и на цѣла Германия, показвали толко срамно своекористие и малодушие и оказвали толкова малко съдѣйствиe на Густавъ-Адолфа, който великодушно се подвизавалъ за тѣхъ, Тилли усилилъ блокадата и обсадата на Магдебургъ. Гарнизона на този градъ състоялъ отъ въоръжени граждани и малко шведски войски, всичко около 3.000 души подъ началството на шведския полковникъ Фалкенберга. Слабостта на гарнизона, безрѣдието въ него, слабото съдѣйствиe на гражданитѣ и недостатъка на снаряди ускорили паданието на Магдебургъ и улеснили Тилли въ завладяването му. На 10 май града билъ взетъ съ пристѣпъ и прѣдаденъ на войскитѣ на разграбване, а 40-тѣ хиляди негови жители били истрѣбени.

§ 27.

Движението на Тилли въ Хессенъ-Касселъ; — Дѣйствиата на Густавъ-Адолфа на дѣсната страна на Елба.

Нешащната участъ, която постигнала Магдебургъ, не уплашила, а о-

ще по вече раздразила протестантитѣ. Безъ да обръщатъ внимание на